

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. Πρωτ./ΕΕ. 2451 /2023

Έν Αθήναις τῆ 20ῃ Μαρτίου 2023

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ὑπ' ἀριθμ. 29

Πρός
Ἄπαντα τόν Ἱερόν Κλήρον
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἐνταῦθα

Ἐβασκοὶ καὶ ἁγιοπαιτέρες,

Διὰ τοῦ παρόντος διαβιβάζομεν ὑμῖν συνημμένως Ἀνοικτὴν Πρόσκλησιν ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος διὰ τὸ Διεθνές Θεολογικόν Συνέδριον τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ Θεολογία (Ἀθήνα, 11-15 Ὀκτωβρίου 2023), ἵνα λάβητε γνῶσιν καὶ διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.

Ἐντολῆ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου
Ο ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἀρχμ. Βαρνάβας Θεοχάρης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐπικοινωνιακὴ καὶ Μορφωτικὴ Ὑπηρεσία
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Κλάδος Ἐκδόσεων – Τμῆμα Συντάξεως Περιοδικοῦ Θεολογία
Τηλ. 2111825316, e-mail: synedrio2023@ecclesia.gr

**Ἀνοιχτὴ Πρόσκληση ἐκδήλωσης ἐνδιαφέροντος
γιὰ τὸ Διεθνὲς Θεολογικὸ Συνέδριο
τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ Θεολογία
(Ἀθήνα, 11-15 Ὀκτωβρίου 2023)**

Μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση 100 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἴδρυση καὶ τὴ συνεχῆ κυκλοφορία τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ Θεολογία, ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διοργανώνει Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Θεολογικὸ Συνέδριο μὲ τίτλο: «Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία ἐν πορείᾳ στὴν “ἄυλη πραγματικότητα” τῆς ὑστερης νεωτερικότητος», μὲ τὴ συμμετοχὴ διακεκριμένων θεολόγων ἀπὸ ὅλο τὸν ὀρθόδοξο καὶ ὄχι μόνον κόσμον.

Ἡ Θεολογία συνήθως περιγράφεται ὡς ὁ καρπὸς τῆς διαρκοῦς ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς μακρᾶς πάλης τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι συγκεκριμένων αἰρετικῶν προκλήσεων καὶ ἀποκλίσεων. Ἐπιχειρεῖ νὰ ἐρμηνεύσει, ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ, σὲ κάθε ἐποχῇ, τὴν πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐκδηλούμενη θεία Ἀποκάλυψη ὡς σωτηριώδη ἀλήθεια γιὰ σύνολη τὴν κτίση.

Ἡ ἀπώθηση τοῦ Θεοῦ στὸ ὑπερέραν καὶ ἡ ὑποβάθμιση τοῦ ὑπεραισθητοῦ κόσμου, κατ' ἐξοχὴν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους (Διαφωτισμός), ἄφησε μετέωρο τὸν αἰσθητὸν κόσμον, μὲ συνέπεια τὴ σύγχρονη ρευστότητα, καθ' ὅτι ὁ τελευταῖος δὲν εἶναι αὐτοδημιούργητος. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος προσπαθεῖ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν ἄβυσσο τῆς ρευστότητας ἀναζητώντας ἔρεισμα στὴ «μηχανοποίηση».

Οἱ ἐπιστημονικὲς ἐξελίξεις, ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος, ἡ «ψηφιακὴ πραγματικότητα», ἡ βιοτεχνολογία μὲ τὶς διαρκῶς

προστιθέμενες εφαρμογές και δυνατότητές τους φαίνεται ότι ανακαθορίζουν τις ανθρωπολογικές και κοσμολογικές αντιλήψεις και παραμέτρους.

Έχει ήδη ανατείλει ή εποχή του μετα-σύμπαντος (metaverse), πού «υπόσχεται» την αποδόμηση και κατάργηση των φυσικών περιορισμών του χωροχρόνου. Η «έπαυξημένη» πραγματικότητα, ο εικονικός κόσμος, τα τεχνητά περιβάλλοντα αποδιαρθρώνουν, απειλούν και υπο-καθιστούν μαζικά το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Η ανθρωπότητα όμως δείχνει ανυποψίαστη για το μεταφυσικό υπόβαθρο της εικονικότητας και τις βαθύτερες προεκτάσεις των παρενεργειών της. Το θέμα της τεχνολογίας ανάγεται σε επίπεδο χρήσης. Η απλώς όρθη χρήση της τεχνολογίας δεν μπορεί να τις άρει ή έστω να τις περιορίσει, γιατί «μεταπτώτικα» ή «ουδέτερότητα» της τεχνικής είναι αυταπάτη, όπως έχει αποδειχθεί πλεϊστες φορές μέσα στην ιστορία.

Δυστυχώς, ο σύγχρονος άνθρωπος ταύτισε την τεχνική δυνατότητα (δώρο του Τριαδικού Θεού), ως γνώρισμα του ανθρώπου, με την τεχνική ως στάση ζωής. Όμως ο Martin Heidegger έδω και δεκαετίες έχει προειδοποιήσει ότι: «ή ουσία της τεχνολογίας κατά κανένα τρόπο δεν είναι κάτι το τεχνικό». Η τεχνική, όπως σημειώνει ο Σπ. Κυριαζόπουλος (Η καταγωγή του τεχνικού πνεύματος, 1965, σ. 15): «δεν εμφανίζεται εις την εποχήν μας ως ιδιότης απλώς και μόνον του τεχνίτου, άλλ' είναι ή στάσις του ανθρώπου εντός του κόσμου [...]. Δεν είναι λοιπόν ή τεχνική απλώς το σύνολον των μηχανικών αντικειμένων, άλλ' ο τρόπος, διά του οποίου δημιουργούνται τα σύγχρονα προβλήματα και ή μέθοδος της λύσεώς των και, από της απόψεως αυτής, ή προϋπόθεσις της ανθρωπίνης ουσίας. Ίδου διατί ο λόγος περι τεχνικής δεν αναφέρεται εις τα πράγματα, άλλ' εις τόν άνθρωπον· δεν είναι λόγος περι τεχνικού έργου, αλλά περι τεχνικού πνεύματος». Έπομένως, τα τεχνολογικά έπιτεύγματα και το τεχνικό πνεύμα είναι διαφορετικά, σχετίζονται, αλλά δεν ταυτίζονται.

Η «τεχνολογικοποίηση» του ανθρώπινου βίου είναι πλέον καθολική και λαμβάνει διαστάσεις σωτηριολογικές,

ύπαρξιακές, ὄντολογικές. Ἡ πίστη στήν τεχνολογική πρόοδο καί ἡ διευκόλυνση πού αὐτή παρέχει λαμβάνουν στό ἐδῶ καί τώρα χαρακτηριστικά θρησκευτικῆς λειτουργίας μεσσιανικοῦ χαρακτήρα, ἀποδυναμώνοντας καί ὑποσκάπτοντας κάθε παραδοσιακή ἔκφραση θρησκευτικότητας. Μὲ βάση τὰ προαναφερθέντα, προκύπτει ἓνα κρίσιμο ἐρώτημα: Κατὰ πόσον ἀλλοιώνεται ἡ θεολογική μας παράδοση ἀπὸ τὴ μεσολάβηση τῆς τεχνικῆς; Ἡ ἀντινομία τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ ἔγκειται στό ὅτι ἀφ' ἑνὸς παραμένει προσκολλημένος στήν ὕλη καί ἀφ' ἑτέρου προβάλλει ἓνα ἄυλο, εἰκονικὸ μοντέλο ζωῆς. Κατὰ βάθος ὁ σύγχρονος πολιτισμός, ἀποδεσμευόμενος ἀπὸ τὴν ὕλη, ἐξαυλούμενος, ὑποτιμᾷ τὴν ὕλη σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε νὰ διερωτᾶται κανεὶς μήπως ἡ Σάρκωση καθίσταται ἄνευ νοήματος καί ἡ κατὰ Χριστὸν μεταμόρφωση τῆς ὕλης ἀνέφικτη.

Ἐνώπιον αὐτῶν τῶν περιπλοκῶν ζητημάτων, ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία καλεῖται νὰ ὀριοθετήσῃ κριτικὰ τὶς προϋποθέσεις τοῦ τεχνικοῦ πνεύματος ὡς στάσης ζωῆς καί νὰ ἀναγγεῖλει μία αὐθεντικὴ πρόταση ζωῆς σὲ ἓναν πλανήτη πού κινδυνεύει μὲ ὀλοκληρωτικὴ καταστροφή. Καί ὁ θεολογικὸς λόγος τῆς Ἐκκλησίας καλεῖται, γιὰ ἀκόμη μία φορά, νὰ περισώσει καί νὰ ἀναδείξει τὴν ἀξία τῆς ὕλης καί τοῦ σώματος, «ὑπὲρ ὧν» ὁ Χριστὸς ἐτέχθη, «ἀπέθανε» (Ῥωμ. 5, 8) καί ἀνέστη, ὀριοθετώντας τὴ ζωηφόρο ἀλήθεια τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

Μὲ βάση τὸ σκεπτικὸ (ratio) αὐτό, ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέσω τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου καί τοῦ Τμήματος Συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ Θεολογία, θέλοντας νὰ τιμήσῃ τὴν ἑκατονταετῆ συμβολή του στὰ θεολογικὰ Γράμματα, καλεῖ ὅσους ἐνδιαφέρονται νὰ συμμετάσχουν μὲ εἰσήγηση (κατόχους ὀπωσδήποτε διδακτορικοῦ τίτλου σπουδῶν) νὰ ὑποβάλουν στὴ Γραμματεία τοῦ Συνεδρίου, στὴ διεύθυνση ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου:

synedrio2023@ecclesia.gr

σὲ δύο χωριστὰ ἀρχεῖα (τύπου word ἢ pdf) α) σύντομο βιογραφικὸ σημείωμα (περ. 200 λέξεων) καί β) τίτλο ἀνακοίνωσης καί περίληψη (περ. 300 λέξεων) τῆς εἰσηγήσεώς τους τὸ ἀργότερο μέχρι τὴν 8η Μαΐου 2023. Οἱ εἰσηγήσεις θὰ ἔχουν τὸν χαρακτήρα

σύντομης ανακοίνωσης μέγιστης διάρκειας 15 λεπτῶν. Ακολουθῶς οἱ ὑποβληθησόμενες προτάσεις θὰ προωθηθοῦν ἀνωνώμως ἀπὸ τὴ Γραμματεία τοῦ Συνεδρίου στὴν Ἐπιστημονικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς ἀξιολόγησι καὶ στὴ συνέχεια οἱ ἐνδιαφερόμενοι θὰ ἐνημερωθοῦν γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ἀργότερο μέχρι τὴν 12ῃ Ἰουνίου 2023.

Τὸ συνέδριο θὰ διεξαχθεῖ στὴν Ἀθήνα ἀπὸ 11 ἕως 15 Ὀκτωβρίου 2023, παρουσία τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ ἐναρκτηρία κεντρικὴ διάλεξι στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀθηνῶν, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιπες συνεδρίες θὰ φιλοξενηθοῦν στοὺς χώρους τοῦ Μεγάλου Μουσικῆς Ἀθηνῶν. Ἐπίσημες γλῶσσες τοῦ συνεδρίου θὰ εἶναι ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ ἀγγλική. Γιὰ ὅποιαδήποτε πληροφορία οἱ ἐνδιαφερόμενοι μποροῦν νὰ ἀπευθύνονται στὴν ἠλεκτρονικὴ διεύθυνσι:

synedrio2023@ecclesia.gr ἢ στὸ τηλ. 2111824316.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος

Ὁ Γραμματέας

Ἀλέξανδρος Κατσιάρας